

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének

4/2018. (VI. 26.) OBH elnöki ajánlása

az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek az integrált kockázatkezelésre vonatkozó szabályzatáról

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (1) bekezdés *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következő ajánlást adom ki:

1. Az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek az integrált kockázatkezelésre vonatkozó javasolt szabályzat-mintáját az ajánlás melléklete tartalmazza.
2. Az ajánlás a közzétételét követő napon lép hatályba.
3. Hatályát veszti a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a kockázatkezelésre vonatkozó szabályzatáról szóló 10/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás

Dr. Handó Tünde
elnök

A Bíróság szabályzata az integrált kockázatkezelés rendjéről

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 119. § c) pontjában biztosított jogköröm alapján a *Bíróságra* vonatkozó egységes kockázatkezelési tevékenységgel összefüggő szabályokat a helyi sajátosságok figyelembevételével – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.), a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.), valamint az államháztartásért felelős miniszter által kiadott módszertani útmutatóban foglaltakra figyelemmel – az alábbiak szerint szabályozom.

1. A szabályzat célja, hatálya, alapelvek

1. § [A szabályzat célja]

(1) A szabályzat célja a *Bíróságon* az integrált kockázatkezelési eljárás szabályozása, mely a kockázati tényezők meghatározására, azok értékelésére, a kockázatokra adott válaszreakciókra, a kockázatok felülvizsgálatára, az ezzel összefüggő feladatokat ellátók hatáskörére, felelősségére és a dokumentálás rendjére terjed ki.

(2) A szabályzat rendelkezései arra irányulnak, hogy az Áht., a Bkr. és a 2. mellékletben szereplő egyéb jogszabályok, módszertani útmutatók, szabályzatok ide vonatkozó előírásai, követelményei - a bírósági szervezet sajátosságainak figyelembevételével - érvényesüljenek.

(3) A szabályzat megismerését a *Bíróság* intranetes oldalán illetve a belső hálózati közös meghajtón lehetővé kell tenni a *Bíróság* minden munkavállalója számára. A szabályzat hatályba lépéséről, annak módosításáról a *Bíróság* vezetőit elektronikus levélben értesíteni szükséges.

2. § [A szabályzat hatálya]

(1) A szabályzat szervezeti hatálya a *Bíróságra* terjed ki.

(2) A szabályzat személyi hatálya a *Bíróságra* beosztott bírákra és igazságügyi alkalmazottakra terjed ki.

(3) A szabályzat tárgyi hatálya a *Bíróság integrált* kockázatkezelésével összefüggő munkafolyamatokra, azok végrehajtása során kifejtett tevékenységekre terjed ki.

3. § [Az integrált kockázatkezelés során érvényesítendő követelmények]

(1) Rendszerszemlélet elvének érvényre jutása érdekében a *Bíróság* elnöke köteles a bíróság valamennyi tevékenységére kiterjedő integrált kockázatkezelési rendszert kialakítani és működtetni.

(2) Az alkalmazott módszerek megválasztásának szabadsága alapján a *Bíróság* elnöke az adott bíróság szervezeti céljaihoz és sajátosságaihoz legteljesebb mértékben illeszkedő kockázatkezelési módszert alkalmazza.

2. Értelmező rendelkezések, a kockázat

4. § [Értelmező rendelkezések]

a) folyamatgazda: a *Bíróság* működési és gazdálkodási sajátosságaira figyelemmel meghatározott folyamatait végrehajtásáért elsődlegesen felelős személy

b) indikátor: a teljesítménymérés eszköze, amely a működés valamely jellemzőjét (eredményesség, hatékonyság stb.) méri, különösen a bíróságok alaptevékenységére vonatkozó statisztikai mutatószámok, a bírósági vezetők igazgatási tevékenységére, a bíróságok

ügyforgalmára, valamint a bírói munkateher, a bírósági titkárok teljesítményének mérésére kialakított egyéni illetve összesített adatszolgáltatás;

c) integrált kockázatkezelési rendszer: olyan folyamatalapú kockázatkezelési rendszer, amely a szervezet minden tevékenységére kiterjed, egységes módszertan és eljárások alkalmazásával, a szervezet célkitűzéseinek és értékeinek figyelembevételével biztosítja a szervezet kockázatainak teljes körű azonosítását, azok meghatározott kritériumok szerinti értékelését, valamint a kockázatok kezelésére vonatkozó intézkedési terv elkészítését és az abban foglaltak nyomán követését;

d) integritás felelős: ahol a Bkr. integritás tanácsadót vagy szervezeti felelős említ, azon a szabályzat alkalmazásában a bíróság integritásfelelősét kell érteni.

e) korrupció: a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XXVII. Fejezetén belüli tényállások és ezen belül a kötelezettség vagy joggyakorlás elmulasztásának, hivatali helyzettel való visszaélésnek, a hatáskör túllépésének ígérete, megtörténte vagy erre vonatkozó felhívás megfogalmazása jogtalan előny ellenében vagy ennek reményében.

5. § [A kockázat fogalma, típusai]

(1) A kockázat szűkebb értelemben a *Bíróság* céljait veszélyeztető tényező.

(2) A kockázat tágabb értelemben egy a jövőben valamilyen valószínűséggel bekövetkező esemény, tevékenység vagy annak elmulasztása, amelyek bekövetkezése általában negatív, de egyes esetekben pozitív hatással lehet a *Bíróság* által kitűzött célok elérésére.

(3) A kockázat lehet

- a) véletlenszerű esemény,
- b) hiányos ismeret vagy információ,
- c) az ellenőrzés hiánya, illetve gyengesége.

(4) Külső környezeti (stratégiára ható) kockázat az, amely hosszabb távon és esetleg időközönként módosuló formában, valamint tartalommal hat, és független a *Bíróság* működésétől. A külső környezeti kockázatot a *Bíróság* befolyásolni nem képes, de bekövetkezésére a vezetés megfelelő stratégiával képes felkészülni, hatását mérsékelni, kivételes esetekben kiküszöbölni.

(5) Belső (működési) kockázat az, amely a *Bíróság* működésének, tevékenységének, folyamatainak rövidtávon ható hozadéka, melynek kiküszöbölése vagy mérséklése a vezetéssel szemben támasztott követelmény.

(6) Eredendő kockázat a *Bíróság* feladatkörével és működésével kapcsolatos olyan belső sajátosság, ami a környezeti hatások vagy az erőforrások elégtelensége miatt hibák előfordulásához vezethet, és ami önmagában a *Bíróság* által nem befolyásolható.

(7) Kontrollkockázat az, amikor a *Bíróság* belső kontrollrendszere a nem megfelelő kialakítás illetve működtetés miatt nem képes feltárni vagy megelőzni a hibákat, szabálytalanságokat.

(8) Maradványkockázat a kockázatokra adott válaszintézkedés után fennmaradó kockázat.

(9) Korrupciós kockázat a korrupció bekövetkezésének veszélye.

3. Az integrált kockázatkezelés végrehajtásának szabályai

6. § [Kockázatkezelési hatókör]

(1) A bíró és az igazságügyi alkalmazott munkavégzése során észlelt kockázatokat haladéktalanul jelzi a folyamatgazdának.

(2) A bíróság az integrált kockázatkezelés megvalósítása érdekében Kockázatkezelési Bizottságot hozhat létre. A Kockázatkezelési Bizottságnak tagjai az írásban kijelölt folyamatgazdák és az integritásfelelős.

(3) Amennyiben a kockázat kezelése meghaladja a kockázatot észlelő és a folyamatgazda hatáskörét, a kockázat kezelésének szükségességét a folyamatgazda szolgálati úton jelzi az intézkedésre jogosult vezetőknek.

(4) A szervezeti egység vezetője saját hatáskörben kezeli a kockázatot, vagy ha a kockázat kezelése meghaladja a hatáskörét, - a kockázat hatásának jelentőségétől függően - vagy azonnal értesíti a *Bíróság elnökét / kockázatkezelési munkacsoport elnökét / felettes vezetőjét/ Kockázatkezelési Bizottság elnökét*, vagy a soron következő vezetői értekezleten terjeszti elő a feltárt kockázatot a javasolt intézkedéssel együtt.

(5) A *Bíróság* elnöke vagy saját hatáskörben kezeli a kockázatot, vagy amennyiben a kockázatkezelés meghaladja a hatáskörét, előterjeszti a központi igazgatási intézkedést igénylő javaslatát az OBH elnökének.

(6) A kockázatokra adott válaszlépések kidolgozásáért és végrehajtásáért felelős személyek/ Kockázatkezelési Bizottság részére a *Bíróság* elnöke biztosítja az integrált kockázatkezeléssel összefüggő feladatok ellátásához szükséges feltételeket.

(7) A *Bíróság* elnöke az integrált kockázatkezelési rendszer koordinálására az integritásfelelőst jelöli ki.

(8) A folyamatgazdáknak együtt kell működniük az integritásfelelőssel.

(9) Belső ellenőr szervezeti felelősnek nem jelölhető ki.

7. § [Az integrált kockázatkezelés folyamata]

(1) Az integrált kockázatkezelés során a folyamatgazda felméri és megállapítja a *Bíróság* tevékenységében és gazdálkodásában rejlő kockázatokat, mely felmérés eredményeként az integritásfelelős minden évben integrált kockázati leltárt készít, amely a szervezet céljait fenyegető valamennyi feltárt kockázatot tartalmazza. Ezen a leltáron belül szükséges azonosítani a különféle speciális kockázattípusokat, majd meg kell határozni az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítésének folyamatos monitoringját.

(2) Az integrált kockázati leltárból külön szükséges kiemelni az integritási, illetve a korrupciós kockázatokat, melyek elemzése, értékelése alapján készül az integritási szabályzatról szóló 6/2016. (V. 31.) OBH utasításban (a továbbiakban: integritási szabályzat) meghatározott éves integritási munkaterv, valamint a három évenkénti hosszabbtávú korrupció megelőzési intézkedési terv.

(3) A kockázatok kezelését éves ciklusban kell megvalósítani. Az ütemezést úgy kell kialakítani, hogy a kockázatok értékelése legkésőbb az adott év október 31-ig, az integrált kockázatkezelési intézkedési terv adott év november 30-ig elkészüljön, annak érdekében, hogy a kockázatkezelési rendszerből a belső ellenőrzés és az integritásfelelős is ki tudja nyerni a saját feladat ellátásához szükséges információkat.

(4) Az integrált kockázatkezelési intézkedési tervet a Kockázatkezelési Bizottság, ennek hiányában az integritásfelelős készíti el és a *Bíróság* elnöke hagyja jóvá.

(5) Az integrált kockázatkezelés ciklikus folyamat, amely a módszertani segédanyagok útmutatásai alapján öt elemből áll.

8. § [A kockázatkezelési ciklus elemei]

(1) A kockázatkezelés kereteinek meghatározása során a *Bíróság* elnöke:

a) a *Bíróság* célkitűzéseinek, elvárt eredményeit rögzíti, a célokra ható gazdasági és jogszabályi környezetet meghatározza, az OBH elnöke által meghatározott stratégiai célok és a *Bíróság* elnökének adott évre szóló célkitűzései figyelembevételével (ennek a tevékenységnek az időpontja az összbírói értekezlet időpontjához vagy az éves munkaterv összeállításához köthető.);

b) az évközben jelentkező, előre nem prognosztizálható jelentősebb esemény miatti döntéshozatal előtt ismét meghatározhatja az integrált kockázatkezelés kereteit.

(2) A kockázatok feltárása, azonosítása a *Bíróság* céljainak elérését veszélyeztető kockázatok számbavételével történik. A 3. melléklet példákon keresztül mutatja be, hogy milyen külső és belső kockázatok lehetnek hatással a *Bíróság* célkitűzéseire. A kockázatok feltárásában a tevékenységekkel mindennapi szinten foglalkozó bírák és igazságügyi alkalmazottak, különösen a vezetők egyaránt részt vesznek.

a) A működési folyamatokra ható, korábban még nem tapasztalt kockázatokat a végrehajtási szinten feladatot teljesítő bírák és igazságügyi alkalmazottak kötelesek feltárni és haladéktalanul jelenteni az intézkedésre jogosult folyamatgazdának.

b) A folyamatgazdák jelzései alapján a *Bíróság* valamennyi szervezeti egysége vezetőjének fel kell mérni azt, hogy mi jelenthet kockázatot az általa irányított, felügyelt területen. A feltárt kockázatot az 5. melléklet szerinti szerkezetben lehetőség szerint a javasolt intézkedéssel együtt kell a Kockázatkezelési Bizottság, ennek hiányában az integritásfelelős útján a *Bíróság* elnöke elé beterjeszteni.

c) A kockázatkezelési folyamatban résztvevők feladatmegosztásának mintáját a 4. melléklet tartalmazza.

d) A stratégiai jellegű kockázatok feltárása a *Bíróság elnökének és elnökhelyettesének* vagy a bíróság elnöke által erre a feladatra kijelölt bírósági vezetőneka feladata.

e) A beazonosított kockázatokról és az azokkal kapcsolatban előírt intézkedésekről az integritásfelelős az 5. melléklet szerinti nyilvántartást vezeti.

(3) A kockázatelemzés és értékelés során a Kockázatkezelési Bizottság vagy az integritásfelelős a célok elérését veszélyeztető kockázatokat azonosítja és értékeli a válaszlépések (intézkedések) meghatározása érdekében. A kockázatok elemzése az egyes kockázatok előfordulási valószínűségének és lehetséges hatásának becslését jelenti. A kockázatok minősítése - vagy az a) vagy a b) pontban szereplő módszer kiválasztásával - a célokra gyakorolt hatás és a bekövetkezési valószínűség becsült nagyságának egy háromfokozatú – alacsony, közepes, magas –skálán történő besorolással valósul meg.

a) A kockázati térkép a kockázatok értékelésére javasolt egyik módszer (6. melléklet), amit egy koordináta-rendszerben, a hatás jelentősége, valamint a bekövetkezés valószínűsége alapján alakítanak ki.

A kockázati térképen a kockázatok négy csoportba oszthatók:

1. Tűrőhatár alatti hatás-alacsony valószínűség,
2. Tűrőhatár alatti hatás-magas valószínűség,
3. Tűrőhatár feletti hatás-alacsony valószínűség,
4. Tűrőhatár feletti hatás-magas valószínűség.

A négy csoport mindegyikére előre meghatározott kockázatkezelési módot kell előírni:

1. Felderítő kontroll - esetenként megfigyelendő,
2. Korrekciós kontroll - rendszeres időszakonként megfigyelendő,
3. Iránymutató kontroll - folyamatosan megfigyelendő,
4. Megelőző kontroll - megelőzendő és megszüntetendő.

b) Az egyszerű, kvalitatív (minőségi) értékeléssel történő kockázatelemzés egy másik alkalmazható módszer. Ennek során a *Bíróság* háromfokozatú mátrixban - magas, közepes vagy alacsony – a határozza meg az egyes kockázatok minősítését annak hatása és bekövetkezési valószínűsége alapján. (7. melléklet).

(4) A beazonosított kockázatokat a folyamatgazda – szükség szerint a döntéshozatalra jogosult vezető döntésének kezdeményezésével – a tervezéstől a döntéshozatalon át a végrehajtásig bármely munkafolyamat során kezelheti. Az integrált kockázatkezelés legeredményesebb eszköze a hatékony folyamatba épített ellenőrzés. A folyamatba épített ellenőrzés hatékonyságát támogatja az ellenőrzési nyomvonal kialakítása. Az ellenőrzési nyomvonal

kiépítése alapján lehet a megfelelő kockázatelemzési tevékenységet ellátni. A kockázat kezelésének módját és eszközét (az alkalmazni kívánt kontrollt) minden egyes beazonosított kockázat esetében külön kell meghatározni.

A kockázatkezelés módjai és lehetséges eszközei (a teljesség igénye nélkül):

1. A kockázatos tevékenység megszüntetése

A *Bíróság* ezt a módszert csak korlátozottan, alaptevékenységének ellátásánál nem, csak kiegészítő tevékenységeinek ellátásához (különösen bérbeadás, bérlés esetén) alkalmazhatja. .

2. A kockázat elviselése, elfogadása

A *Bíróság* vezetése akkor dönthet ezen kockázatkezelési mód választása mellett, ha a kockázat hatásának kivédése illetve mérséklése több erőforrást vesz igénybe, mint a kockázatos tevékenységből származó kár.

3. A kockázat megosztása

Kockázat megosztási technikák különösen:

- a) kiszervezés: a különleges szakértelmet kívánó feladatot arra specializálódott személlyel vagy szervezettel végeztetik (pl.: közbeszerzési tanácsadó, őrzés-védelem, műszaki ellenőr, foglalkozás-egészségügyi szolgálat)
- b) biztosításkötés: a tevékenység ismert kockázatának bekövetkezési hatását a biztosítóval kötött szerződés révén lehet mérsékelni (pl.: Casco biztosítás, épület-, felelősségbiztosítás).

4. A kockázati kitettség csökkentése

4.1. A MEGELŐZŐ kontrollok révén a *Bíróság* a nem kívánt következménnyel járó kockázat realizálódásának lehetőségét korlátozza. Ilyen megelőző kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:

- a) belső szabályzatok, ügyrendek kialakítása, ezek jogszabály illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz változásának megfelelő módosítása,
- b) a munkaköri leírásokban foglalt pontos feladat-meghatározás, a hatáskörök és feladatkörök szétválasztása,
- c) a belső kontrollok kialakítása, működtetése,
- d) a bírósági vezetők által végzett - az irányító szerv igazgatási szabályzatában és a *Bíróság* Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott - rendszeres ellenőrzés, írásbeli és szóbeli beszámoltatás ,
- e) a bírósági statisztikai mutatók és egyéb teljesítménymérésre kialakított indikátorok értékelése, elemzése,
- f) az eljárási folyamatok és a munkaszervezés ésszerűsítésére alkalmazott igazgatási eszközök (munkacsoportok működtetése, workshopok szervezése, koordinátori és szakértői hálózatok kialakítása),
- g) az információhoz és az informatikai rendszerekhez való hozzáférés rendszeres felülvizsgálata, módosítása.

4.2.. A KORREKCIÓS kontrollok egy realizálódott kockázat következményeinek és hatásának mérséklését szolgálják. Ilyen korrekciós kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:

- a) a rendszeres jelentéstételi kötelezettségen túl előírt eseti jelentések,
- b) szervezeti átalakítások, tartós vagy átmeneti munkaerő átcsoportosítás,
- c) a munkateher arányosítását szolgáló kirendelések,
- d) a *Bíróságon* eljáró tanácsok összetételének megváltoztatása,
- e) közjogi szervezetszabályozó eszközök és jogszabály-módosítások kezdeményezése.

4.3. Az IRÁNYMUTATÓ kontrollok egy meghatározott követelmény elérését szolgálják. Ilyen iránymutató kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:

- a) a felmerült szakmai problémák értelmezésére szervezett képzések, konferenciák,
- b) az ítélkezés egységességét szolgáló intézkedések,
- c) együttműködés más hivatásrendekkel,
- d) a bírák és igazságügyi alkalmazottak kompetenciájának felmérése, fejlesztése,
- e) a jó gyakorlatok megosztása.

4.4. A FELDERÍTŐ kontrollok célja, hogy fényt derítsenek olyan esetekre, amikor nem kívánt események következnek be; a nem kívánt esemény bekövetkezésének okait tárják fel utólagos vezetői ellenőrzések vagy belső ellenőri vizsgálatok elrendelésével, amelyek utólagos jellegük miatt a jövőbeni hasonló hiányosságok ismétlődésének megakadályozását szolgálják. Mivel csak az esemény bekövetkezése után fejt ki hatását, ezért kizárólag abban az esetben használható, amennyiben lehetőség van a kár, vagy veszteség elfogadására. Ilyen felderítő kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:

- a) a bírósági vezetők által végzett igazgatási vizsgálatok, azok megállapításaira készített intézkedési tervek,
- b) a belső és külső ellenőrzés megállapításainak, tapasztalatainak értékelése, hasznosítása, azokra készített intézkedési tervek,
- c) projekt megvalósításáról szóló jelentés, melyből nyert tapasztalatok a későbbiekben is felhasználhatók,
- d) az ügyfélvisszajelzések hasznosítása.

(5) A monitoring (nyomon követés) során egyrészt a helyi körülményekre és sajátosságokra kialakított integrált kockázatkezelési rendszer időközönkénti felülvizsgálatát kell elvégezni abból a célból, hogy az alkalmazott kockázatkezelési módszerek megfelelően segítik-e a *Bíróság* működését, feladatának ellátását, céljai elérését. Ennek keretében minden egyes kockázat minősítését évente legalább egyszer felül kell vizsgálni, amelynek időpontját az adott kockázat válaszlépéseinek határidejéhez célszerű igazítani. Másrészt a nyomon követés - a kockázatkezelés során választott módtól és eszköztől függően – a feladattervben (intézkedési tervben) foglalt, az integrált kockázatkezelés végrehajtásához szükséges feladat felelős általi, határidőben történő végrehajtásának ellenőrzését szolgálja. A határidőben végre nem hajtott intézkedések esetén a felelős személy beszámoltatása, a végrehajtást akadályozó tényezők feltárása is szükséges.

(6) A (2) – (5) bekezdésben foglalt feladatok ellátására a folyamatgazda köteles. A munka koordinálása a belső kontrollfelelős, ennek hiányában az integritásfelelős feladata, erre a *Bíróságon* félévente ülésező, valamennyi szakterület vezetőiből álló kockázatkezelési munkacsoportot is lehet létesíteni.

9. § [A korrupció és csalás, mint kiemelt kockázati tényezők kezelése]

(1) A *Bíróságon* kiemelt figyelmet kell fordítani a súlyosabb szervezeti integritást sértő események (csalás, korrupció) mint kiemelt kockázatok kezelésére. Az integrált kockázatkezelés során a szándékosan elkövethető szervezeti integritást sértő események megelőzésére kell a fő hangsúlyt helyezni.

(2) A szándékos szervezeti integritást sértő események körébe tartozik különösen a csalás, a sikkasztás, a partnerrel, ügyféllel való összejátszás, a megvesztegetés, a szándékos szabálytalan kifizetés, a nyilvántartások tudatosan meghamisított vezetése.

(3) A kiemelt kockázati tényezőket jelentő események kezelésére vonatkozó részletes eljárásrendet – észlelés, bejelentés, intézkedés, nyilvántartás – a Bíróság szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendje tartalmazza.

(4) A korrupciós kockázatokkal és a külső kapcsolattartókkal való találkozással összefüggő kockázatokra vonatkozó részletes előírásokat az integritási szabályzatról szóló 6/2016.(V. 31.) OBH utasítás tartalmazza.

10. § [Az integrált kockázatkezelési tevékenység és a belső ellenőrzés kapcsolata]

(1) A Bíróság belső ellenőrzése a Bíróság céljai elérése érdekében ellenőrzései során rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, ezáltal fejleszti a Bíróság kockázatkezelési, ellenőrzési és irányítási eljárásainak hatékonyságát.

(2) A belső ellenőrzési tevékenység egy igen fontos és független biztosíték az integrált kockázatkezelési rendszer megfelelőségét illetően, ezen túlmenően belső tanácsadói funkciót is betölthet a Bíróság elnökének felkérésére az integrált kockázatkezelési stratégia kialakítása során.

(3) A belső ellenőrzés által alkalmazott kockázatelemzés elhatárolandó az integrált kockázatkezelési tevékenység harmadik szakaszában végzett kockázatelemző és értékelő tevékenységtől. A belső ellenőr által végzett kockázatelemzés célja a következő évi vizsgálandó területek kiválasztása, nem pedig a kockázatok kezelése.

4. Záró rendelkezés

11. § [Hatályba léptetés és felülvizsgálat]

(1) A szabályzat ..... napján lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a ..... számú szabályzat.

(3) A Bíróság szabályzatát jogszabályváltozás, illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz változása esetén felül kell vizsgálni, és a szükséges módosításokat az abban előírt határidőben, de legkésőbb 30 napon belül át kell vezetni.

(4) A Bíróság szabályzatának aktualizálását és a szükséges módosítások előkészítését az integritás felelős végzi, s azt a Bíróság elnöke hagyja jóvá.

Címlap-minta

Bíróság neve
Iktatószám:

(logó)

A Bíróság szabályzata
az integrált kockázatkezelés rendjéről

Hatályos: 201. ....napjától

.....(aláírás)

Előterjesztette:

név
szervezeti egység
beosztás

Jóváhagyta:

....., 201..... napján

.....
a Bíróság elnöke

**Az integrált kockázatkezeléshez kapcsolódó
fontosabb jogszabályok, módszertani útmutatók és egyéb szabályozók jegyzéke**

Jogszabályok:

- a) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.)
- b) A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.)
- c) A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.)
- d) Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.)
- e) A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.)

Módszertani útmutatók

„Nemzetgazdasági Minisztérium által kiadott államháztartási belső kontroll standardok és gyakorlati útmutató”.

Iránvító szervei szabályzatok

- a) 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról
- b) 8/2003. évi OIT szabályzat a bírósági statisztikai adatok gyűjtéséről
- c) 6/2016. (V. 31.) OBH utasítás az integritási szabályzatról

A Bíróságot érinthető kockázatok
(múltbéli tapasztalatok alapján, nem taxatív jellegű felsorolás)

I. KÜLSŐ KOCKÁZATOK	
1. Gazdasági, társadalmi	<ul style="list-style-type: none"> • a gazdasági növekedés visszaesése (recesszió) hatásaként több gazdasági szervezet ellen indul csőd- illetve felszámolási eljárás vagy végelszámolás, amelynek hatására nő a bíróságon az ügyérkezés • a bankok kamatpolitikája és hitelezési gyakorlata következtében megnövekedik a fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos ügyek száma
2. Jogi, szabályozási	<ul style="list-style-type: none"> -A közigazgatási, illetve a bírósági szervezetrendszer változása <ul style="list-style-type: none"> • a Kormánytisztviselő Döntőbizottság felállításának hatására a munkaügyi perek száma csökken -Hatásköri és illetékességi szabályok változása -A jogalkotás, jogszabály-módosítás hatásaként jelentkező ügyérkezés növekedés <ul style="list-style-type: none"> • a civil szervezetek bejegyzése miatti ügyforgalom-növekedés • a civil szervezetek elektronikus nyilvántartása • szabálysértési ügyek számának növekedése • természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény, amely új nemperes eljárásként bevezette a bírósági adósságrendezési eljárást • cégbírósági ügyek számának növekedése, - Az ügyfélkapcsolatok elektronizálása
3. Nemzetközi	<ul style="list-style-type: none"> • a migrációs válság bírósági szervezetre gyakorolt hatása miatti ügyforgalom-növekedés
4. Hírnév, társadalmi elvárások	<ul style="list-style-type: none"> • a Bíróságot illetve a bírósági szervezetrendszerrel érintő negatív tartalmú sajtómegjelenések • az ítélezés időszerűségével kapcsolatos fokozott elvárások • az egységes ítélezés (jogegység) elvárása
5. Elemi csapások	<ul style="list-style-type: none"> • a pincében tárolt iratok károsodása vagy megsemmisülése • bűnjelek károsodása vagy megsemmisülése • épületkárosodás miatti rendkívüli kiadások • az áramellátás hiánya miatti munkavégzés-kiesés
II. PÉNZÜGYI KOCKÁZATOK	
1. Költségvetési	<ul style="list-style-type: none"> • a kötelezően elvégzendő tevékenység ellátására nem elegendő a rendelkezésre álló forrás vagy csak minőségromlással biztosítható

	<ul style="list-style-type: none"> • az ügyérkezés vagy befejezés számának növekedése következtében az ítékezéshez kapcsolódó költségek növekednek • jogszabályváltozás következtében egyes juttatások mentesek lettek a végrehajtás alól, amely bevételkiesést okoz • jogszabályváltozás következtében emelkednek az ítékezés költségei <ul style="list-style-type: none"> • kirendelt védői díjak emelkedése • tolmácsdíjak emelkedése • szakértői díjak növekedése • évközi kötelezően ellátandó feladatbővülés, amelynek nem biztosított a költségvetési fedezete • büntető ügyekben az első iratmásolás ingyenessége mint költségnövelő tényező • egyes felújítások kapcsán az üzemeltetési költségek nőnek (akadálymentesítés miatt a liftek üzemeltetési és karbantartási költségei többletkiadásként jelentkeznek)
2. Biztosítási	<ul style="list-style-type: none"> • csak a minimumbiztosítás finanszírozható • a minimumbiztosítás sem finanszírozható, így a vagyonelemek biztosítása elmarad
3. Közbeszerzési	<ul style="list-style-type: none"> • a legalacsonyabb ajánlati ár is magasabb a tervezettnél jogorvoslati eljárás miatti késői projektkezdés
III. BELSŐ KOCKÁZATOK	
1. Tevékenységi	<ul style="list-style-type: none"> • a jogszabályok eltérő értelmezése, az egységes joggyakorlat hiánya • az eljárási és ügyviteli határidők be nem tartása • a jogszabályváltozást nem vagy késve követi a belső szabályozás változása • a jogszabályváltozás ismeretének hiánya
2. Működési	<ul style="list-style-type: none"> • bírósági célokat szolgáló szervezeti struktúra csak részben megfelelő • nem megfelelő kontrollrendszer kialakítása • a feladatellátáshoz szükséges információ hiánya • tárgyi feltételek nem megfelelő biztosítása a megnövekedett ügyérkezésre figyelemmel (tárgyalótermek, informatikai eszközök) • a karbantartásra fordítható összegek elégtelensége miatti épületkárosodások a működést veszélyeztetik

3. Informatikai	<ul style="list-style-type: none"> • az elavult hardverek meghibásodása • az előregedett szerverek a megnövekedett adattartalom tárolására, futtatására nem alkalmasak • a régi gépeket az új alkalmazások futtatása lelassítja • az új gépeken a Microsoft alapú szoftverek hiánya miatt egyes alkalmazások nem működnek (Forrás SQL, statisztikai szoftver) • a szükséges új szoftverek beszerzése elmarad • integráltság hiánya • új alkalmazások bevezetésekor felmerülő egyéb üzemeltetési és emberi erőforrás kockázat • üzemeltetési és működésfolytonossági kockázatok (vírus, stb.)
-----------------	--

IV. AZ EMBERI ERŐFORRÁS KOCKÁZATA

1. Humánerőforrás mennyisége és minősége	<ul style="list-style-type: none"> - Az időszerű ítélkezéshez megfelelő szakképzettséggel rendelkező munkaerő biztosítása <ul style="list-style-type: none"> • munkateherben lévő különbségek • kompetenciában jelentkező különbségek • a legjobb tisztviselőket más szervek elcsábítják jobb fizetési feltételekkel - Jogszabályváltozásokból eredő humánerőforrás kockázat <ul style="list-style-type: none"> • nők 40 éves munkaviszonyt követő nyugdíjazásának lehetősége • a bírák nyugdíjazására vonatkozó jogszabály-módosítás • létszámstop - A tartósan távollévők kiesett munkaerejének pótlása <ul style="list-style-type: none"> • várandósság, szülési szabadság, CSED, GYED, GYES idejére történő határozott idejű foglalkoztatás • váratlan, hosszantartó betegség
2. Egészségügyi és biztonsági	<ul style="list-style-type: none"> • a bírák és igazságügyi alkalmazottak túlterheltsége, fásultsága • általános érdektelenség, kiégés • a beléptetési, adatvédelmi, informatikai biztonsági előírások nem megfelelő betartása
3. Személycserék	<ul style="list-style-type: none"> • vezetőváltás • kulcsfontosságú munkaerő kiesése, távozása

V. INTEGRITÁSI KOCKÁZAT

1. Integritási	<ul style="list-style-type: none"> • a szervezet célkitűzéseit, értékeit, elveit sértő vagy veszélyeztető visszaélés, szabályoktól eltérő tevékenység, vagy egyéb esemény lehetősége: pl: • a szervezet munkatársai nem azonosulnak a szervezeti etikai szabályokkal; • az összeférhetetlenségi követelményeket nem tartják be
----------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • a belső kontrollrendszer hiányos, vagy működése nem megfelelő; • a bírósági szolgálati jogviszonyból fakadó kötelezettség vétkes megszegése; • az etikai alapelvek és részletszabályok vétkes megsértése
VI. KORRUPCIÓS KOCKÁZAT	
<p>1. Korrupciós (Olyan integritási kockázat, amely korrupciós (bűn)cselekmény bekövetkezésének a lehetőségét jelenti)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jogtalan előny kérése, a jogtalan előny vagy ennek ígéretének elfogadása, illetve a harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kéréjével vagy elfogadójával történő egyetértés; • ajándékok elfogadása; • korrupciós helyzetről a bejelentési kötelezettség elmulasztása; • hivatali helyzettel történő visszaélés

Feladatmegosztás a szervezeten belül
(ki, miért felelős a kockázatkezelési rendszer kialakításában és működtetésében)

Integrált kockázatkezelés	Költségvetési szerv vezetője	Folyamatgazdák	Munkatársak	Kockázatkezelési Bizottság / Munkacsoport/ integritásfelelős	Az integrált kockázat-kezelési rendszer koordinálására kijelölt szervezeti felelős (Integritás tanácsadó/ Belső Kontroll Koordinátor / Kockázat-menedzser)		Belső ellenőr
Kockázatkezelési rendszer kialakítása és működtetése	Integrált kockázatkezelési szabályzat kiadása; Kockázatkezelési Bizottság/Munkacsoport felállítása; integritásfelelős kinevezése; integrált kockázatkezelési intézkedési terv jóváhagyása; a végrehajtás elrendelése	Integrált kockázatkezelési szabályzat véleményezése	Integrált kockázatkezelési szabályzat véleményezése	Integrált kockázatkezelési szabályzat előkészítése;	<i>A Bkr. 7. § (4) bekezdése alapján a költségvetési szerv vezetője az integrált kockázatkezelési rendszer koordinálására szervezeti felelőst jelöl ki. Ha a költségvetési szerv integritás tanácsadót foglalkoztat, akkor az integrált kockázatkezelési rendszer koordinálásával kapcsolatos feladatokat az</i>		Bizonyosságot nyújtó tevékenysége keretében értékeli a szervezet kockázatkezelési rendszerét és javaslatot tesz annak fejlesztésére; Tanácsadó tevékenysége keretében – a szervezetről és a szervezeti kockázatokról való átfogó ismereteivel – támogatja a kockázatok elemzését; A belső ellenőrzés folyamatgazdája -ként azonosítja és értékeli a saját folyamatának kockázatait;meghatáro
Kockázatok azonosítása	Közreműködik a szervezeti szintű kockázatok azonosításában	Felelős a szervezeti és a folyamat szintű kockázatok azonosításában	Közreműködik a szervezeti és a folyamat szintű kockázatok azonosításában	Az azonosított kockázatok csoportosítás, átfedések kiszűrése; Integrált Kockázati Leltár (Risk Inventory) készítése	A kockázatok kis csoportokban történő azonosításának megszervezése, lebonyolítása		

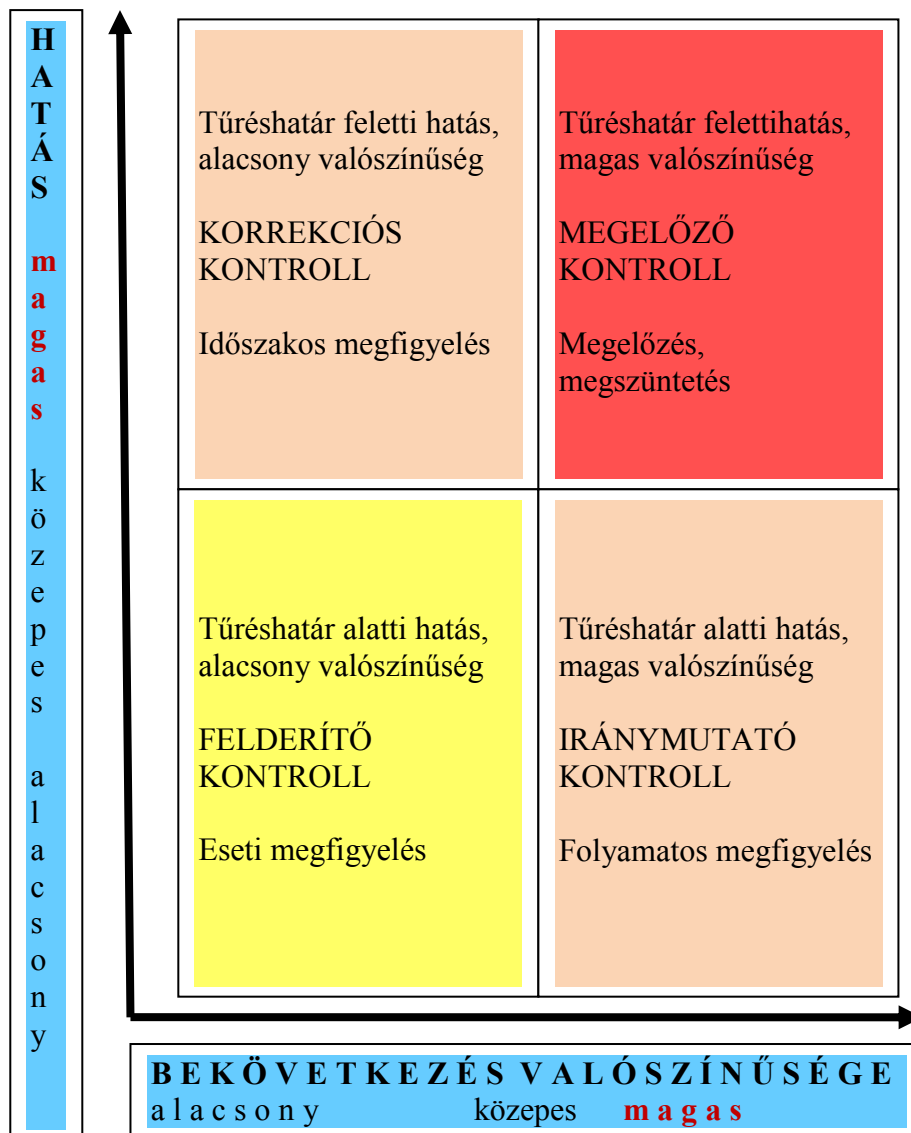
Kockázatok értékelése	Jóváhagyás	A Kockázati Kritérium Mátrix alkalmazásával értékelheti a kockázatokat; A kockázatok értékelésével meghatározhatja a folyamat kockázatosságát	Közreműködik a kockázatok értékelésében	Kockázati Kritérium Mátrix kialakítása; Kockázatok értékelésének összegzése; Kockázati Térkép elkészítése	<i>integritás tanácsadó látja el. Ha van integritás tanácsadó és ettől függetlenül belső kontroll felelős és/vagy kockázat menedzser is kijelölésre került, akkor együttműködnek a feladataik ellátásában.</i>	Kockázatkezelési Bizottság / Munkacsoport koordinálása	zza a kockázatok csökkentésére vonatkozó intézkedéseket
Integrált Kockázatkezelési intézkedési terv készítése	Kockázati tőrés határ meghatározása; Jóváhagyás; Munkatársak tájékoztatásának biztosítása az azonosított kockázatokról	Javaslatot tesz a kockázatok csökkentésére vonatkozó stratégiára és a szükséges intézkedések megtételére	Megismeri a szervezet azonosított kockázatait és közreműködik a kockázatok csökkentésére kialakított válaszlépések végrehajtásában	Integrált Kockázatkezelési Intézkedési terv előkészítése		Kockázatkezelési Bizottság / Munkacsoport koordinálása	
Az Integrált Kockázatkezelési Intézkedési terv nyomon követése	Beszámoltatás	Beszámol az Integrált Kockázatkezelési Intézkedési terv végrehajtásáról	Visszacsatolást ad a bevezetett intézkedések hatásosságáról	Az Integrált Kockázatkezelési Intézkedési terv nyomon követéséről szóló beszámoló összeállítása		Kockázatkezelési Bizottság / Munkacsoport koordinálása	

A Bíróság kockázatainak nyilvántartása

Kockázati kategóriák	A kockázatok meghatározása	A feltárt kockázatok értékelése		A kockázat kezelésére javasolt intézkedés, felelős és határidő	Monitoring (az intézkedés végrehajtásának ellenőrzése)
		A bekövetkezés valószínűsége alacsony/közepes/magas	A Bíróságra gyakorolt hatás alacsony/közepes/magas		
Külső kockázatok					
Pénzügyi kockázatok					
Belső kockázatok					
Az emberi erőforrás kockázatai					
Integritási kockázatok					
Korrupciós kockázatok					

Kockázati térkép

Kockázati kritérium mátrix

A bíróságra gyakorolt
hatás

<i>Magas</i>	K	M	M
<i>Közepes</i>	A	K	M
<i>Alacsony</i>	A	A	K
	<i>Alacsony</i>	<i>Közepes</i>	<i>Magas</i>

A bekövetkezés valószínűsége

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

Az integrált kockázatkezelésre vonatkozó szabályzatban foglaltakat megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Név	Beosztás	Kelt	Aláírás